

IDEGA

Instituto Universitario de Estudos e
Desenvolvimento de Galicia

**MEMORIA ECONÓMICA
E DE ACTIVIDADES**

2008

UNIVERSIDADE DE SANTIAGO DE COMPOSTELA

IDEGA

Avda. das Ciencias, s/n.
Campus
15782 Santiago de Compostela
Tel.: 981 59 11 66/981 56 31 00 (ext.:
14339)
Fax: 981 59 99 35
E-mail: idgsec@usc.es
Web: www.usc.es/idega

ÍNDICE

PRESENTACIÓN.....	7
I. ÓRGANOS DE GOBERNO E PERSONAL DO INSTITUTO	15
II. GRUPOS DE INVESTIGACIÓN	21
III. PROXECTOS E CONTRATOS DE INVESTIGACIÓN	
1. Área de economía agroalimentaria e estudos rurais	34
2. Área de ordenación e desenvolvemento territorial	36
3. Área de estudos da economía galega.....	40
4. Área de mercado de traballo e economía social.....	42
5. Área de economía ambiental e recursos naturais.....	45
6. Área de estudos turísticos	46
7. Apoio a estruturas de investigación e liñas de apoio I+D.....	52
IV. PUBLICACIÓNS	
1. A Economía Galega. Informe 2007.....	55
2. Informe da Conxuntura da Economía Galega	56
3. Observatorio Inmobiliario	57
V. DOCENCIA	
1. Apoio académico e institucional ao Programa de Doutoramento en Economía da Universidad de La Habana.....	61
2. Posgrao Oficial en Desenvolvemento Rexional e Integración Económica	61
3. Máster Internacional en Informática Social e Desenvolvemento Urbano-Rexional	62
4. Técnicas de análise económica aplicadas ao turismo.....	62
5. Curso de sistemas de Información Xeográfica.....	62
6. Cursos de verán 2008 organizados polos membros do Consello Científico	63
7. Curso CETUR III Curso de formación para informadores de Oficinas de Turismo e Guías	64
VI. SEMINARIOS	67
VII. CONGRESOS, XORNADAS E SEMINARIOS DO CETUR	
1. Conferencia Internacional de Geografía Cultural "Procesos de patrimonialización en el espacio geográfico"	71

2. Congreso Extraordinario da liga de cidades históricas do mundo "Xestión turística de monumentos e cidades patrimonio da humanidade"	71
3. ¿Qué paisajes para quién? Turismo y dinamización territorial	71
4. Estratexias de desenvolvemento para as áreas de montaña. Entre as pontencialidades do turismo e o respecto ós valores ambientais	72
5. Leccións e prácticas no Camiño para universitarios xaponeses...	72
6. VI Xornadas SINDUR "Impulsando a intelixencia social"	72
7. Xornada Técnica: "A Xestión Pública do Turismo en Galicia. Unha visión dende o ámbito local"	73
8. II Jornada Técnica de Centros de Investigación Turística	73
9. Seminarios do CETUR	74
VIII. PUBLICACIÓNS 2008. INVESTIGADORES DO IDEGA.....	77
IX. ORZAMENTO E BALANCE DE SITUACIÓN	83

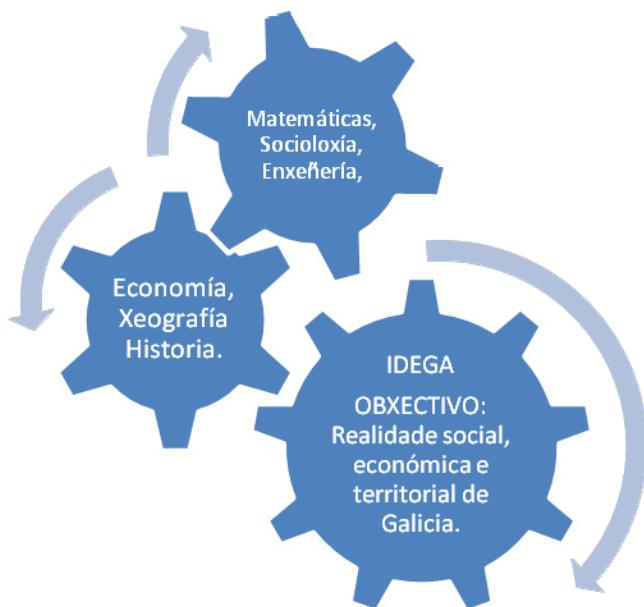
PRESENTACIÓN

O Instituto Universitario de Estudos e Desenvolvemento de Galicia (IDEGA) é un centro da Universidade de Santiago que ten como principais obxectivos a investigación básica e a aplicada no ámbito das ciencias sociais, tanto sobre os problemas de desenvolvemento económico do pasado coma do presente, con especial atención á realidade social e económica de Galicia. Partindo deste presuposto, o IDEGA preséntase como un **centro multidisciplinar de investigación e de formación** de referencia, que debe facilitar a consecución dun **crecemento global sostible para eliminar os desequilibrios territoriais**. O seu principal obxectivo é fomentar a investigación científica, a xeración de **coñecemento sobre a realidade social, económica e territorial de Galicia e a difusión dos seus resultados en beneficio de toda a sociedade**, así como formar diferentes perfís de axentes de desenvolvemento territorial.

Este Centro é un ámbito de traballo que integra saberes e capacidades provenientes de distintas disciplinas, incorporando as distintas dimensóns políticas, económicas, sociais, xeográficas, culturais e empresariais que afectan ao desenvolvemento territorial. O obxectivo final do IDEGA é converterse nun **centro de excelencia na investigación socioeconómica e territorial sobre Galicia** e de referencia para a toma de decisións das institucións públicas e privadas que inflúen no desenvolvemento territorial nas sociedades do noso contorno.

Xunto coa investigación básica en Ciencias Sociais, Economía e Territorio levada a cabo de forma conxunta por grupos de investigación multidisciplinares, o IDEGA desempeña actividades docentes e de formación, así como a elaboración de informes e asesoría técnica a institucións, empresas e persoas nos ámbitos de competencia, ofrecendo recursos ao servizo da comunidade científica, como: creación de bases de datos e bases bibliográficas e documentais; promoción e colaboración na organización de seminarios, debates, congresos, reunións científicas e actividades análogas.

Os seus obxectivos fundamentais, perseguidos a través das investigacións básicas e aplicadas desenvolvidas nas liñas de investigación da área científico-técnica "Humanidades e Ciencias Sociais", dan prioridade á análise e ao estudo do desenvolvemento sostenible desde unha perspectiva rexional; considerando as súas tres dimensións básicas conxuntamente (medioambiental, económica e social) pódense sintetizar nos seguintes puntos:

- .- Realizar proxectos de investigación, asesoramento e apoio técnico nos ámbitos da súa análise.
- .- Contribuír á xeración e desenvolvemento de metodoloxías nos campos de Economía, Xeografía, Historia, Socioloxía e Demografía que permitan avanzar no coñecemento científico destas áreas.
- .- Facilitar aos mozos graduados a súa formación e actividade investigadora nas liñas do Instituto para que poidan incorporarse ao actual sistema de investigación, desenvolvemento e innovación.
- .- Fomentar, impulsar e potenciar as relacións científicas de investigación e docencia con outros centros nacionais e internacionais.
- .- Publicar os resultados das súas investigacións en libros, artigos científicos e de divulgación, e presentalos a través de relatorios e comunicacións en congresos nacionais e internacionais.
- .- Organizar congresos, seminarios, mesas redondas e xornadas de portas abertas para difundir os resultados obtidos nos proxectos de investigación.

Desde hai máis de 30 anos, o IDEGA deu mostras dunha gran capacidade investigadora, aglutinando os principais investigadores das áreas de socioeconomía e territorio tanto da Universidade de Santiago como das universidades de seu contorno, en especial das universidades públicas da Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal (diferentes membros do IDEGA desenvolveron un papel esencial na xestación da Fundación Centro de Estudos Eurorrexionais Galicia-Norte de Portugal). Tamén é destacable a intensa actividade docente en ciclos superiores, o que converteu o IDEGA no referente básico na promoción dos estudos sociais, económicos e territoriais sobre a realidade galega.

O IDEGA atópase fortemente imbricado no seu contorno social e económico. Na súa xunta de goberno forman parte, ademais das institucións académicas correspondentes da USC, importantes persoeiros

dos sectores financeiros e da empresa privada (Instituto de Estudos Económicos de Galicia Barrié de la Maza, Fundación Feiraco, Caixa Galicia e Caixanova), ademais do Consello Económico e Social de Galicia. Esta importante **presenza do contorno institucional e da iniciativa privada** asegura ao IDEGA un papel fundamental no diálogo universidade-sociedade, concedendo á investigación un lugar central no que se refire á transferencia de coñecemento. Neste sentido cómpre salientar, por último, que un bo número de membros do consello científico do IDEGA desempeñaron ou desempeñan na actualidade postos de responsabilidade en distintos ámbitos da Administración pública.

O IDEGA pon a disposición do público, anualmente, esta memoria descriptiva das súas actividades, a cal, xunto coas súas publicacións e a súa páxina web (<http://usc/idega.es/>) permiten un mellor coñecemento do centro. Pretendemos que na Memoria se recolla unha información completa sobre o noso labor investigador e o resto de actividades que se desenvolveron ao longo do último ano. Igualmente, ofrécese información sobre as entidades e as persoas que componen na actualidade os seus órganos de goberno e o seu persoal permanente, así como sobre os fluxos e fondos de carácter económico-financeiro que son a contrapartida, e o soporte, da súa actividade.

Como se detalla na memoria que se presenta, **2008** foi un **año de estabilización da actividad investigadora** en canto a proxectos de investigación acometidos e de **forte incremento na realización de actividades docentes**, que manteñen o IDEGA como referente básico na promoción dos estudos sociais, económicos e territoriais sobre a realidade galega. Ao peche do exercicio de 2008, o IDEGA contaba cun orzamento anual de xestión de máis de 171.000 euros, grazas basicamente ás contribucións de financiamento provenientes dos grupos de investigación que desenvolven os seus proxectos no Instituto. Este orzamento é **un 23% maior** que o do ano 2007. Pola súa banda, o orzamento de investigación, docencia e cooperación internacional superou en 2008 os 2.163.000 euros. Este orzamento é **lixeramente inferior** ao de 2007, o que confirma que a falta de infraestruturas de investigación supón xa un límite á expansión da actividad investigadora dos grupos que integran o IDEGA. Como consecuencia principal desta situación, a captación de novos investigadores e, especialmente, a proposta de proxectos de transferencia tecnolóxica competitivos están **seriamente limitadas**. No entanto, no último ano a dispoñibilidade de espazo noutras instalacións (Campus de Lugo, facultades, outras institucións, etc.) permitiu manter a actividad investigadora en niveis moi destacables. Na parte negativa, incrementáronse os problemas de xestión (por diversas causas durante o ano 2008 pasaron pola xefatura do negociado do IDEGA catro funcionarios, co freo que isto supón á actividad de xestión diaria) e, inevitablemente, a dispersión dos investigadores supón importantes perdas de sinerxías.

RESUMO DA ACTIVIDADE DO IDEGA EN 2008

Os órganos de goberno do IDEGA (sección I) celebraron as súas reunións estatutarias ordinarias no período lectivo: a xunta de goberno, o día 9 de xuño de 2008 e o consello científico, os días 29 de abril e 15 de decembro. Ademais celebráronse varias reunións da comisión permanente.

Ao longo do ano os sete grupos de investigación adscritos ao IDEGA (sección II) desenvolveron a súa actividade nas liñas de investigación preferente que caracterizan o traballo realizado no instituto: economía agroalimentaria e estudos rurais, ordenación e desenvolvemento territorial, economía galega, mercado de traballo e economía social, economía ambiental e recursos naturais e turismo. Ademais do persoal pertencente aos grupos de investigación, o IDEGA recibe anualmente un importante número de profesores e investigadores visitantes que utilizan temporalmente as súas instalacións. Neste último ano o número de investigadores invitados foi superior á vinte, o que, sumados aos investigadores adscritos supón que durante 2008 as persoas que traballaron no IDEGA superaron con moito o medio cento.

Os proxectos de investigación desenvolvidos en 2008 describense na sección III. Con algúns destes proxectos o IDEGA trata de dar resposta á demanda que lle dirixen organismos privados ou públicos, nacionais ou internacionais. En particular, en 2008, leváronse a cabo 67 proxectos de investigación e 2 proxectos de cooperación internacional en docencia e investigación, algúns dos cales continúan en curso de elaboración.

Un importante froito destes proxectos son a edición por parte do IDEGA de varias publicacións en distintos formatos (sección IV).

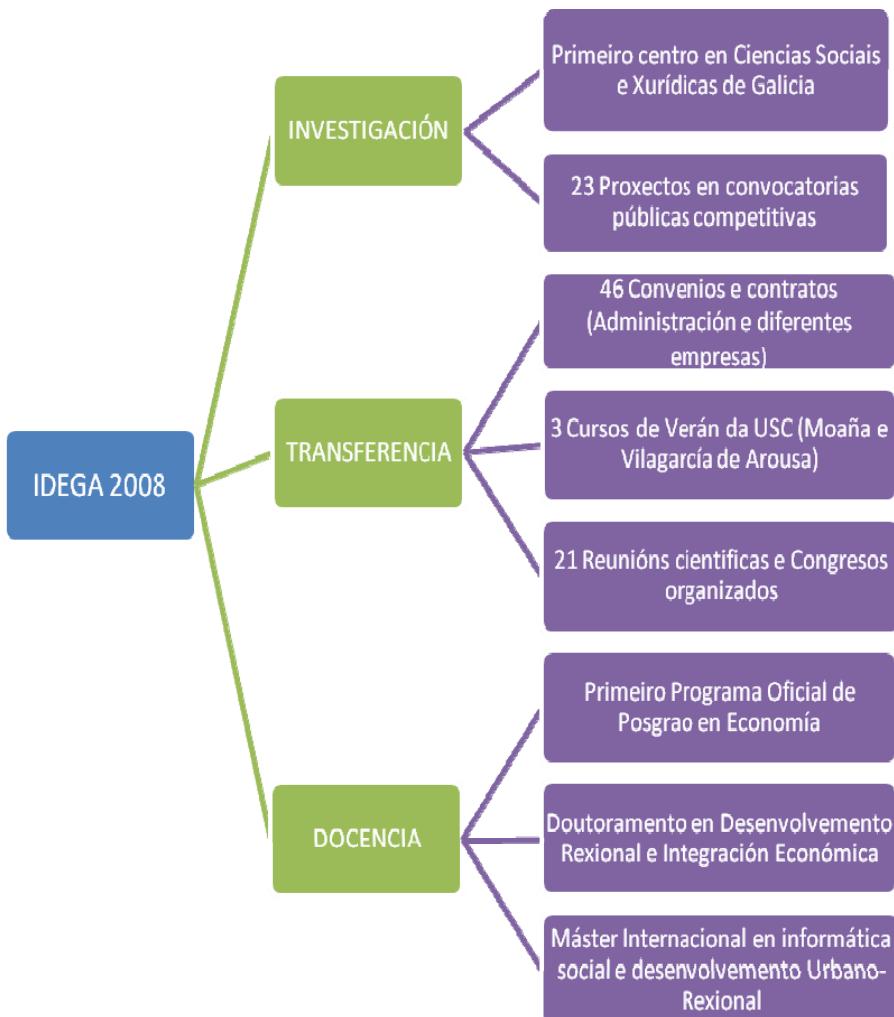
Ao longo de 2008 o labor docente do instituto incrementouse notablemente (sección V) ao iniciarse coa participación do IDEGA e nas propias instalacións do instituto o **Máster Internacional en informática social e desenvolvimento Urbano-Rexional**. Tamén se continuou co programa de cooperación "**Apoio académico e institucional ao programa de doutoramento da Universidad de La Habana**" en Cuba, cun notable éxito, e co primeiro programa oficial de posgrao en economía da USC titulado "**Desenvolvemento Rexional e Integración Económica**". Este programa substitúe o programa de doutoramento na parte de docencia que desenvolvía o Instituto. Tamén debemos destacar a organización de TRES cursos de verán da USC en diversos concellos de Galicia e de TRES cursos de formación específica que completan a oferta formativa do IDEGA.

O seminario interno de investigación do IDEGA desenvolveuse durante sete sesións a cargo de investigadores internos e procedentes doutros centros (sección VI). Así mesmo celebráronse 8 xornadas e congresos que supoñen un importante avance na transferencia de resultados de investigación dos grupos adscritos ao IDEGA. Por último debemos sinalar dous seminarios organizados polo CETUR en colaboración co IDEGA.

Os investigadores do IDEGA publican os seus traballos en revistas profesionais españolas e internacionais (ver detalle na sección VIII) e preséntanos en seminarios e conferencias.

Os gastos operativos do IDEGA ascenden a **2.317.768,12** euros que maioritariamente son resultado do desenvolvemento das distintas actividades de investigación dos grupos adscritos. De feito, o orzamento de xestión do Instituto supón só arredor do 7% do volume total de facturación, que en 2008 significou un total de **171.607,81** euros, financiados mediante as achegas dos grupos de investigación a través dos seus proxectos, das contribucións das entidades patrocinadoras e dos recursos propios da USC. Os detalles do orzamento preséntanse na sección IX.

As seccións seguintes presentan na orde xa mencionada os detalles das diferentes áreas de actividade do IDEGA. Esperamos que o exercicio de transparencia que esta memoria implica estimule de forma permanente a mellor adecuación posible entre os obxectivos e os recursos, en virtude do compromiso que o IDEGA contrae coa sociedade mediante a súa publicación.

ÓRGANOS DE GOBIERNO E PERSONAL

XUNTA DE GOBERNO

Presidente: **D. Senén Barro Ameneiro.** Reitor da Universidade de Santiago de Compostela.

Dna. Mª José Alonso Fernández. Vicerreitora de Investigación e Innovación da Universidade de Santiago de Compostela.

D. Guillermo de la Dehesa Romero. Director do Instituto de Estudos Económicos de Galicia Pedro Barrié de la Maza.

D. Xesús García Calvo. Presidente do Padroado da Fundación FEIRACO.

D. José Luís Méndez López. Director Xeral de Caixa Galicia e Vicepresidente do Patronato da Fundación Caixa Galicia.

D. José Luis Pego Alonso. Director Xeral de Caixanova.

D. Pablo Egerique Martínez. Presidente do Consello Económico e Social de Galicia.

D. Carlos Hernández Sande. Director do Centro de Innovación e Transferencia Tecnolóxica do CITT da Universidade de Santiago de Compostela.

D. Melchor Fernández Fernández. Director do IDEGA.

D. Miguel Pazos Otón. Secretario do IDEGA.

D. Joam Carmona Badía. Representante do Consello Científico do IDEGA.

D. Alberto Meixide Vecino. Representante do Consello Científico do IDEGA.

DIRECTOR:

Melchor Fernández Fernández**SECRETARIO:**

Miguel Pazos Otón**CONSELLO CIENTÍFICO**

Álvarez Corbacho, Xoaquín
Antelo Suárez, Manel
Ares Fernández, Juan J.
Balboa López, Xesús Leopoldo
Beiras Torrado, Xosé Manuel
Carmona Badía, Joam
Castañón Llamas, Luís
Da Rocha Álvarez, José María
Fernández Fernández, Melchor
Fernández Grela, Manuel
Fernández Leiceaga, Xoaquín
Fernández Prieto, Lourenzo
Ferrás Sexto, Carlos
García Jurado, Ignacio
García Negro, María do Carme
Giráldez Rivero, Xesús
González Manteiga, Wenceslao

Jordán Rodríguez, Manuel
Lois González, Rubén C.
López Iglesias, Edelmiro
López Taboada, Xosé Antón
Loureiro García, María L.
Meixide Vecino, Alberto
Pazos Otón, Miguel
Pérez Touriño, Emilio
Pousa Hernández, Miguel
Ricoy Riego, Carlos J.
Rodríguez González, Román
Rojo Sánchez, Xavier
Santos Solla, Xosé
Sineiro García, Francisco
Suárez Piñeiro, Ana María

COMISIÓN PERMANENTE

Fernández Fernández, Melchor
Fernández Grela, Manuel
Ferrás Sexto, Carlos
Loureiro García, María L.
Pazos Otón, Miguel

PERSOAL INVESTIGADOR

- María L. Loureiro García, Programa Ramón y Cajal
- Ana María Suárez Piñeiro, Programa Isidro Parga Pondal
- Yolanda Pena Boquete, Programa María Barbeito
- Manuel Fernando Mallo Flores, Bolseiro de investigación
- André Carrascal Incera, Investigador en prácticas
- Diana Perez Dacal, Bolseira de Colaboración
- Elena Ojea Fernández-Colmeiro, Bolseira de investigación
- Melina Barrio Martínez, Programa María Barbeito
- Kim Segarra Martínez, Bolseira de investigación
- Yolanda García Vázquez, Investigadora contratada
- José Carlos Macía Arce, Investigador contratado
- Francisco José Armas Quintá, Investigador contratado
- Mariña Pose García, Contratada FPI
- Roberto Lorenzana Fernández, Investigador contratado
- Ibán Vázquez González, Investigador contratado
- Xosé Constenla Vega, Investigador contratado
- María Xosé Piñeira Mantiñán, Investigadora contratada
- Paula Solla Sineiro, Investigadora contratada
- Rosa María Fernández Gómez, Investigadora contratada
- Jorge Vicente Díaz, Investigador contratado
- Raimundo Viejo Rubio, Investigador contratado
- Jose Lebrancón Nieto, Investigador contratado
- Diana Fernández Mendez, Bolseira de investigación
- Maria Lobo Rey, Investigadora contratada
- Aureliano García Suárez Llanos, Investigador contratado
- Ana Sumay Lobato, Bolseira de investidación
- Lucia Álvarez Lamas, Bolseira de investigación
- Silvia Álvarez Rodríguez, Bolseira de investigación

PERSOAL DO CETUR

- Humberto Blanco Reino, Investigador contratado
- Laura Pena Cabrera, Investigadora contratada
- Dulce Costas Carro, Investigadora contratada
- Miguel Calviño González, Programa Lucas Labrada
- Tommaso Lenzoni, Investigador contratado
- Liduvina Lázara Campoamor Sánchez, Investigadora contratada
- Begoña García López, Bolseira de Colaboración
- Adrián Fuentesela Fernández, Bolseiro de Colaboración
- Ramón Burdeos Quintana, Investigador contratado

INVESTIGADORES INTERNACIONAIS

- Lucrezia Lopez
- Maria Fátima Oliveira Silva
- Irama Faty
- Giulia Macagno

TÉCNICOS E PERSOAL DE APOIO

ADMINISTRACIÓN

- Lorenzo David Martínez Martín
- María Lourdes Díaz Sánchez
- María García Ferreiro
- María Dolores Tuñas Riveiro

TÉCNICO INFORMÁTICO

- Ivar Rekve

TÉCNICA DE XESTIÓN DE PROXECTOS

- Sandra Rodríguez Rodríguez

GRUPOS DE INVESTIGACIÓN

ANÁLISE TERRITORIAL GI-1871***Liñas de investigación:***

- ✓ Análises socioeconómicas con implicacións territoriais: turismo, industria, transportes-mobilidade, pesca
- ✓ Desenvolvemento local
- ✓ Ordenación do territorio: urbanismo
- ✓ Medio ambiente: espazos naturais, diagnóstico ambiental, climatoloxía aplicada

Coordinador:

Santos Solla, Xosé Manuel

Investigadores:

Aldrey Vázquez, José Antonio
Durán Villa, Francisco Ramón
Lois González, Rubén Camilo
Martí Ezpeleta, Alberto
Paül Carril, Valerìa
Pazos Otón, Miguel
Rodríguez González, Román
Suárez Piñeiro, Ana María
Verdugo Matés, Rosa María
Constenla Vega, Xosé
Gómez Aparisi, Jorge
Miramontes Carballada, Ángel
Piñeiro Antelo, María Anxos
Piñeira Mantañán, María José
Palmeiro Piñeiro, Xosé Luís
Sanz Freire, Román

Colaboradores externos

López González, Alejandro, Universidad de León
González Pérez, Jesús, Universitat de les Illes Balears
Somoza Medina, José, Universidad de León
Alonso Logroño, María Pilar, Universitat de Lleida
Pazo Labrador, Alberto, Universidade de Vigo
Escudero Gómez, Luis Alfonso, Universidad de Castilla-La Mancha
Castro Fernández, Belén María, CESUGA. Centro de Estudios Superiores
Universitarios de Galicia

ANÁLISE ECONÓMICA GI-1922***Liñas de investigación:***

- ✓ Microeconomía
- ✓ Macroeconomía
- ✓ Economía financeira
- ✓ Crecemento e desenvolvemento económico
- ✓ Economía Internacional
- ✓ Economía rexional e sectorial
- ✓ Historia do Pensamento Económico

Coordinador:

Ricoy Riego, Carlos Javier

Investigadores:

Meixide Vecino, Alberto
Ares Fernández, Juan José
Balseiro Rañal, Manuel
Barcia Domínguez, María José
Insúa Piñeiro, Carlos
Trelles González, Rafael
Vilas Fernández, Manuel Ángel
Villar Casas, Gumersindo

Colaboradores externos:

Juan Carlos Moreno-Brid, CEPAL-ONU (MEXICO)
Luis Miguel Galindo Paliza, Universidad Nacional Autónoma de México
Martín Puchet Anyul, Universidad Nacional Autónoma de México
Julio López Gallardo, Universidad Nacional Autónoma de México
Carlo Panico, Università Federico II di Napoli
Abel Caballero, Universidad de Vigo

**ECONOMÍA AGROALIMENTARIA E MEDIOAMBIENTAL,
DESENVOLVEMENTO RURAL E ECONOMÍA SOCIAL GI-1899**

Liñas de investigación:

- ✓ Economía agroalimentaria
- ✓ Economía medioambiental
- ✓ Políticas de desenvolvemento rural
- ✓ Xestión da explotación gandeira.
- ✓ Producción animal bovina
- ✓ Comportamento do consumidor
- ✓ Outras especialidades económicas: Economía Social e cooperativismo
- ✓ Desenvolvemento rexional
- ✓ Migracións
- ✓ Finanzas e seguros
- ✓ Economía sectorial: outras
- ✓ Desenvolvemento socioeconómico

Coordinador:

Jordán Rodríguez, Manuel

Investigadores:

Castañón Llamas, Luis
Fernández Leiceaga, Xaquín M.
López Iglesias, Edelmiro
Pérez Fra, María do Mar
Sineiro García, Francisco
Álvarez Álvarez, Miguel
Arenas Ruiz, Santos Gabriel
García Arias, Ana Isabel
Santiso Blanco, Xurxo
Valdés Pazos, Bernardo
Ribas Álvarez, Alfonso

GRUPO DE ECONOMÍA AMBIENTAL E XESTIÓN SOSTIBLE DOS RECURSOS NATURAIS GI-2037

Liñas de investigación:

- ✓ Economía ambiental (valoración de activos ambientais, análise de políticas de incentivos e estudos metodolóxicos de valoración)
- ✓ Economía da enerxía (análise do impacto externo e análise do ciclo da vida)
- ✓ Economía dos recursos naturais (recursos agrarios, pesqueiros e forestais)
- ✓ Economía da saúde (obesidade, tabaco e pesticidas-produtos ecolóxicos)

Coordinadora:

Loureiro García, María Luz

Investigadores:

Chas Amil, María Luisa
Barrio Martínez, Melina
Veiras Neira, Ana María
Ojeda Fernández-Colmeiro, Elena

Colaboradores externos:

John B. Loomis, Colorado State University
Paulo A. L. Nunes, FEMM, Fundación Eni Enrico Mattei

GRUPO DE INVESTIGACIÓN SOCIO-TERRITORIAL GI-1832

Liñas de investigación:

- ✓ Planificación urbana e rexional
- ✓ Planeamiento participativo
- ✓ Desenvolvemento rural
- ✓ Planificación estratéxica
- ✓ Márketing territorial
- ✓ Novas Tecnoloxías e Sociedade

Coordinador:

Ferrás Sexto, Carlos

Investigadores:

Armas Quintá, Francisco Xosé
Macía Arce, Xosé Carlos
García Vázquez, Yolanda
Vicente Lord, Lidia
Pose García, Mariña

Colaboradores externos:

Patrick O'Flanagan, University College Cork
John Naylor, Keele University
Xosé M. Souto González, Instituto de Estudios Galegos Padre Sarmiento
Antonio Sánchez Bernal, Universidad de Guadalajara
João Sarmento, Universidade do Minho
Artur Serra Hurtado, Universidad Politécnica de Cataluña
Antonio Lucas Soares, INESC. Universidade do Porto
Joaquín Pinto Escribano, Centro Internacional de Tecnologías Avanzadas para el desarrollo rural (CITA)
Martin Scheer, International School of Management. ISM-Dortmund
Jesús Arroyo Alejandre, CUCEA. Universidad de Guadalajara. México
Joana Seguí Pons, Universidad Islas Baleares

**GRUPO DE ESTUDOS DE HISTORIA EMPRESARIAL E SECTORIAL.
PESCA, INDUSTRIA E COMERCIO GI-1170*****Liñas de investigación:***

- ✓ Historia e economía da pesca e da construcción naval
- ✓ Relacións Económicas Internacionais
- ✓ Historia industrial
- ✓ Historia da empresa
- ✓ Historia do traballo
- ✓ Patrimonio industrial e marítimo

Coordinador:

Carmona Badía, Joam

Investigadores:

Espido Bello, María del Carmen
Fernández González, Ángel Ignacio
Giráldez Rivero, Jesús
Lozano Courtier, Alberto
Muñoz Abeledo, Luisa
Macías Vázquez, Alfredo
Lebrancón Nieto, Joseba

Colaboradores externos:

Raúl Jácome Rodríguez, Instituto Galego de Estatística

GRUPO DE ANÁLISE E MODELIZACIÓN ECONÓMICA GI-1883

IDEGA
Avda. das Ciencias, Chalet nº 1
Campus Universitario Sur
15782 Santiago de Compostela

Tels: +34 981 59 11 66 / +34 981 56 31 00, ext: 14339 Fax: +34 981 59 99 35

Liñas de investigación:

- ✓ Contabilidade Social
- ✓ Análise Input-Output
- ✓ Integración Económica
- ✓ Economía Internacional
- ✓ Economía laboral
- ✓ Análise de Eficiencia e Produtividade
- ✓ Historia do pensamento económico

Coordinador:

Fernández Fernández, Melchor

Investigadores:

Fernández Grela, Manuel
 Bande Ramudo, Roberto
 Fernández Castro, María Belén
 Riveiro García, María Dolores
 Canay Pazos, José Raúl
 Pereira López, Jesús
 Rey Suárez, Pedro María
 Fernández Páez, Paula Elena
 Peña Boquete, Yolanda
 Blanco Reino, Humberto

Colaboradores externos:

Víctor Manuel Montuenga Gómez, Universidad de La Rioja
 José Clemente Polo Andrés, Universidad Autónoma de Barcelona
 Casiano Manrique de Lara Peñate, Universidad de las Palmas de Gran Canaria
 Sergio Destefanis, U. degli Studi di Salerno
 Vania Sena, Aston Business School
 Guadalupe Fugarolas Álvarez-Ude, Caixa Galicia
 Salvatore Capasso, University of Naples, Parthenope
 Daniel Fuentes Castro, Universidad de Zaragoza

PROXECTOS E CONTRATOS DE INVESTIGACIÓN

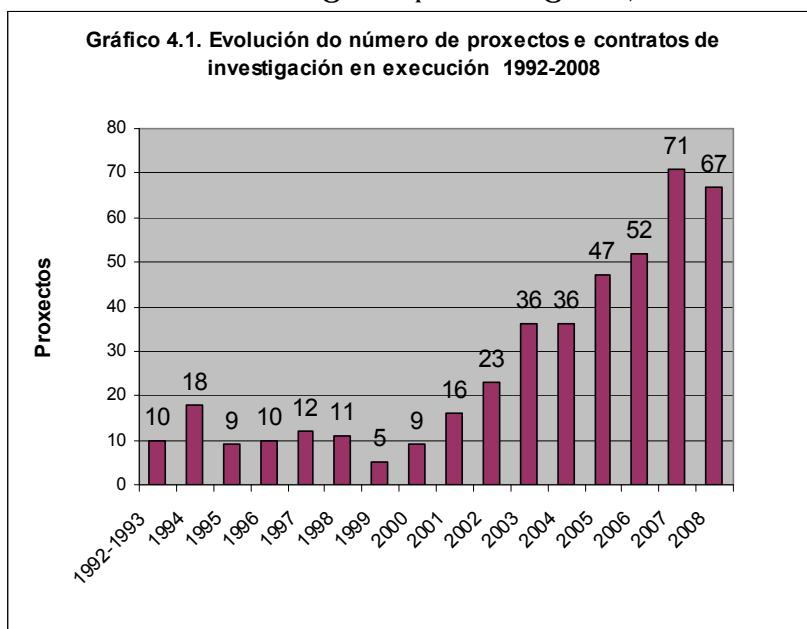

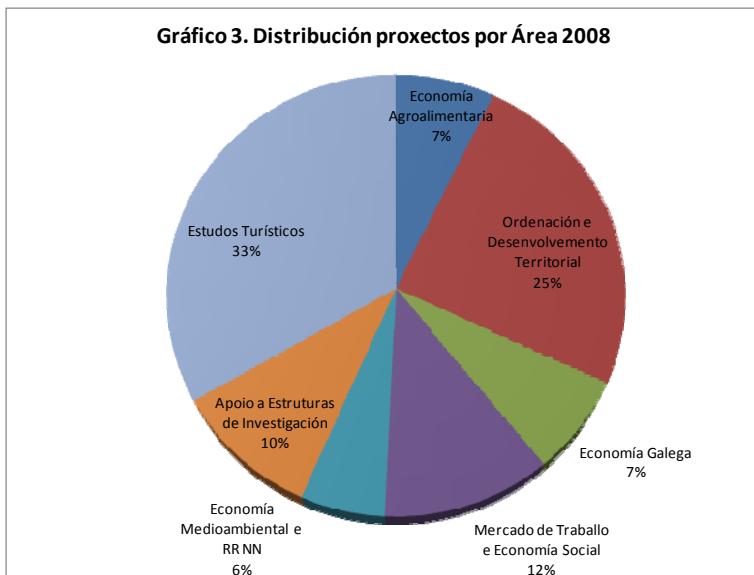
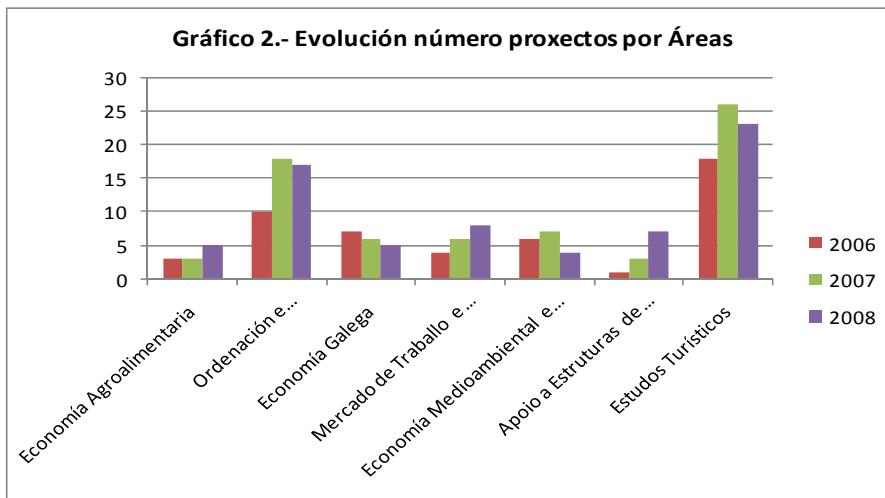
Dende o seu comezo, o IDEGA ten dado mostras dunha gran capacidade investigadora, aglutinando os principais investigadores das áreas de socioeconomía e territorio dentro da Universidade de Santiago. Tamén é destacable a intensa actividade docente nos ciclos superiores, o que ten convertido o IDEGA no referente básico na promoción dos estudos sociais, económicos e territoriais sobre a realidade galega.

A investigación realizada polos grupos adscritos ao IDEGA é altamente competitiva, con grupos de referencia capaces de promover e desenvolver proxectos cada vez más ambiciosos en relación coas liñas máis innovadoras do panorama científico internacional, o que asegura un enorme potencial de crecemento a curto e medio prazo que pode resultar freado pola falta de infraestruturas tecnolóxicas axeitadas. No entanto, como froito da intensa actividade investigadora desenvolvida nos últimos anos, o IDEGA vén rexistrando **unha tendencia clara ao incremento do seu orzamento anual, o que reflicte a súa vitalidade e pulo e o converte nun dos centros de maior dinamismo dentro da Universidade de Santiago** como os datos obxectivos das memorias económicas da USC corroboran.

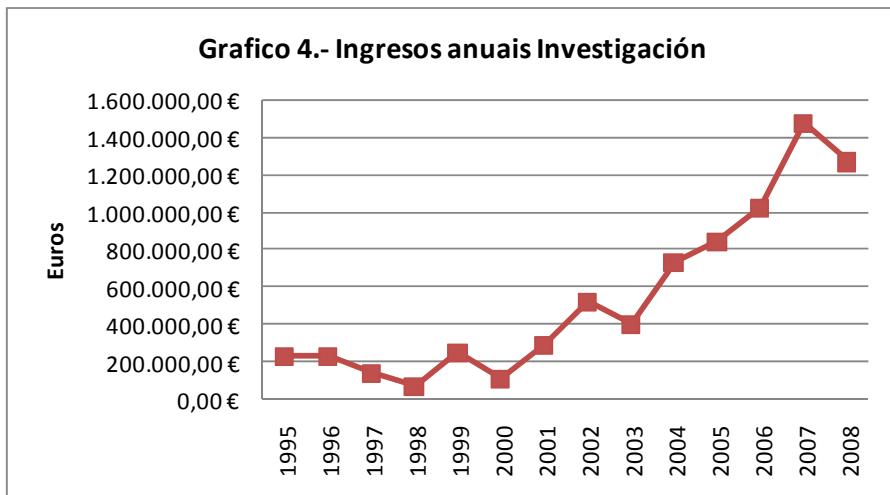
En 2008 o número de proxectos desenvolvidos polos grupos de investigación do IDEGA foi de 67, lixeiramente inferior o de 2007, cando se alcanzou a cifra de 71, pero cun importantísimo incremento nos proxectos competitivos que alcanzaron a cifra de 23 (un terzo dos proxectos, que supoñen máis do 25% dos ingresos por investigación).

Tamén existe unha modificación na distribución por áreas, mostrando a análise do turismo e os traballos sobre a ordenación e desenvolvemento rexional unha dinámica moi positiva. No último ano, mantense a liña ascendente da área de Mercado de Traballo e Economía Social, e o repunte na área de Economía Agroalimentaria. Tamén é moi destacable o aumento da área de Apoyo a Estruturas de investigación, o que dá mostra do marcado carácter competitivo dos grupos con actividade no instituto.

Finalmente, cabe indicar que o volume de ingresos por investigación se reduciu ligeiramente no último ano. Como xa indicamos existe un problema real de capacidad de ejecución dos proxectos dada a infraestrutura vixente, pero a este resultado contribúe sobre todo a coordinación e dirección dende o IDEGA en 2007 dun proxecto singular que superaba os 370.000 euros. Eliminada esta distorsión, a tendencia segue sendo claramente crecente.

I. ÁREA DE ECONOMÍA AGROALIMENTARIA E ESTUDOS RURAIS

- 1. Convenio de colaboración entre o MAPA, a Universidad Politécnica de Valencia e a USC para a creación do Observatorio de apoio público á agricultura**
Proxecto de investigación financiado polo Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación cun prazo de ejecución de catro anos (2005-2009).
Investigador principal: Francisco Sineiro García, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA.
Investigador: Alfonso Ribas Álvarez, IDEGA.
- 2. O papel da agricultura nos procesos de desenvolvemento e diferenciación dos territorios rurais españois**
Proxecto de investigación financiado polo Ministerio de Educación e Ciencia cun prazo de ejecución de tres anos e medio (2006-2009).
Investigador principal: Francisco Sineiro García, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA.
- 3. Estudo sobre o sector de envasado e distribución do leite en Galicia desde o punto de vista da competencia**
Proxecto de investigación financiado polo Tribunal Galego de Defensa da Competencia cun prazo de ejecución de once meses (xaneiro - novembro 2008)
Investigador principal: Francisco Sineiro García, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA.
Investigador: Roberto Lorenzana.
- 4. Estudo sobre o sector dos matadoiros en Galicia desde o punto de vista da competencia**
Proxecto de investigación financiado polo Tribunal Galego de Defensa da Competencia cun prazo de ejecución dun ano (xaneiro - decembro 2008)
Investigador principal: Francisco Sineiro García, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA.
Investigador: Roberto Lorenzana.

5. Consultoría e asistencia de estudo sobre as autorizacións e licenzas ambientais das explotacións gandeiras

Proxecto de investigación financiado por Cenintesser S.L. cun prazo de execución de dous meses (novembro - decembro 2008)

Investigador principal: Manuel Francisco Marey Pérez.

Investigadores: Emilio R. Díaz Varela, José A. Riveiro Valiño, José A. Riveiro Valiño e Carlos J. Álvarez López.

II. ÁREA DE ORDENACIÓN E DESENVOLVEMENTO TERRITORIAL

1. Elaboración do Plan Estratégico da cidade de Santiago de Compostela

Proxecto de investigación financiado por IDEGA-ODEPSA UTE cun prazo de ejecución de dezanove meses.

Investigadores principais: Edelmiro López Iglesias, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela; Juan. J. Ares Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA da Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Edelmiro López Iglesias, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela; Juan J. Ares Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica da Universidade de Santiago de Compostela; Santiago Lago Peñas, Departamento de Economía Aplicada da Universidade de Vigo; Pedro Mª Rey Suárez, Departamento de Fundamentos da Análise Económica da Universidade de Santiago de Compostela; Roberto Bande Ramudo, Departamento de Fundamentos da Análise Económica da Universidade de Santiago de Compostela.

2. Novos retos de gobernanza nas cidades galegas do Eixo Atlántico. Busca da sostibilidade na xestión do territorio

Proxecto de investigación financiado polo Ministerio de Educación e Ciencia cun prazo de ejecución de tres anos (outubro 2007 - setembro 2010).

Investigador Principal: Román Rodríguez González, Departamento de Xeografía da Universidade de Santiago Compostela/IDEGA.

Investigador: Miguel Pazos e José Antonio Aldrey Vázquez, Departamento de Xeografía da Universidade de Santiago Compostela.

3. Sociedade da información e desenvolvimento urbano-rexional. Análise de impactos en rexións periféricas a partir da aplicación de metodoloxías de e-inclusión

Proxecto de investigación financiado polo Ministerio de Ciencia e Tecnoloxía cun prazo de ejecución de tres anos (decembro 2006 - novembro 2009).

Investigador principal: Carlos Ferrás Sexto, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: X. Carlos Macía Arce, Yolanda García Vázquez, Francisco X. Armas Quintá.

4. Sociedade da información e desenvolvemento urbano- rexional. Análise de impactos en rexións periféricas a partir da aplicación de metodoloxías de e-inclusión

Proxecto de investigación financiado pola Dirección Xeral de Investigación e Desenvolvemento cun prazo de execución de dous anos (decembro 2006 - decembro 2009).

Investigador principal: Carlos Ferrás Sexto, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: X. Carlos Macía Arce, Yolanda García Vázquez, Francisco X. Armas Quintá.

5. Impulso do desenvolvemento socioeconómico e difusión da utilización das novas tecnoloxías da comunicación e da información

Convenio de colaboración financiado por Cáritas Diocesana de Santiago, Caixa de Aforros de Galicia, Concello de Antas de Ulla, Concello de Brión e Feiraco cun prazo de execución de tres anos (2007-2010).

Investigador principal: Carlos Ferrás Sexto, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: X. Carlos Macía Arce, Yolanda García Vázquez, Francisco X. Armas Quintá e Mariña Pose García.

6. Desenvolvemento e execución do Plan Estratéxico da provincia da Coruña

Proxecto de investigación financiado pola Deputación Provincial da Coruña e a Fundación Caixa Galicia cun prazo de execución de dous anos (xaneiro 2008 - decembro 2009).

Investigador principal: Juan J. Ares Fernández, Escola de Relacións Laborais, IDEGA da Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Aureliano García González-Llanos, María Lobo Rey.

7. Atención dunha área de rehabilitación integral do núcleo de Moimenta (Boiro)

Proxecto de investigación financiado polo Concello de Boiro cun prazo de execución de nove meses (setembro 2007 - xuño 2008).

Investigador Principal: José Antonio Aldrey Vázquez, Departamento de Xeografía da Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Xosé Constenla Vega, María J. Piñeira Mantiñán.

8. Colaboración para a elaboración do Plan Estratéxico da provincia de Lugo para o período 2008/2013

Proxecto de investigación financiado pola Fundación Caixa Galicia-Claudio San Martín cun prazo de execución dun ano e catro meses (abril 2008 - xullo 2009)

Investigador Principal: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA, Universidade de Santiago.

9. Servizos web xeográficos: ferramentas para a análise e xeración de información estratéxica para as empresas

Contrato de investigación financiado por Sistemas de Información Xeográfica e Cartografía Dixital, S.L. SIGNO cun prazo de execución dun ano (setembro 2008 - setembro 2009).

Investigador Principal: Román Rodríguez González, Departamento de Xeografía da Universidade de Santiago Compostela/IDEGA.

Investigador: Antonio Fraga Fernández.

10. Estudo socioeconómico do Concello de Miño

Proxecto de investigación financiado polo Concello de Miño cun prazo de execución de seis meses (abril - setembro 2008)

Investigador Principal: Román Rodríguez González, Departamento de Xeografía da Universidade de Santiago Compostela/IDEGA.

Investigador: José Antonio Aldrey Vázquez, Departamento de Xeografía da Universidade de Santiago Compostela.

11. Memoria e estudio sociourbanístico: os grupos de vivenda de Palavea, Os Mariñeiros e Birloque na cidade da Coruña

Proxecto de investigación financiado polo Concello da Coruña cun prazo de execución de dez meses (maio - decembro 2008)

Investigador Principal: José Antonio Aldrey Vázquez, Dpto. de Xeografía da Universidade de Santiago Compostela.

Investigadores: Xosé Constenla Vega, María J. Piñeira Mantiñán e Vanessa Aguiar Martíño.

12. Os cascos históricos das vilas galegas: os conxuntos menores

Proxecto de investigación financiado pola Dirección Xeral de Turismo-Xunta de Galicia cun prazo de execución de dous meses (setembro - outubro 2008)

Investigador principal: Miguel Pazos Otón, Dpto. de Xeografía/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Sara Rodríguez Albán.

13. Análise do comercio de Palas de Rei. Situación e perspectivas

Proxecto de investigación financiado pola Asociación de Comerciantes e Industriais de Palas de Rei cun prazo de execución de dous anos (xaneiro 2008 - decembro 2009)

Investigador principal: José Antonio Aldrey Vázquez, Dpto. de Xeografía da Universidade de Santiago Compostela.

Investigadores: Xosé Constenla Vega, Luís Ulloa Guitián, Alejandro López González.

14. Mapa escolar do Concello de Ames

Proxecto de investigación financiado polo Concello de Ames cun prazo de execución de oito meses (decembro 2008 - xullo 2009)

Investigador principal: José Antonio Aldrey Vázquez, Dpto. de Xeografía da Universidade de Santiago Compostela.

Investigadores: Xosé Constenla Vega, Paula León Pestonit, Alejandro López González.

15. Asistencia técnica ao Plan de Estradas 2006 en Galicia

Proxecto de investigación financiado por UTE, S.L., ICEACSA e Oficina de Planeamento S.A, Unión Temporal de Empresas cun prazo de execución dun mes (novembro - decembro 2008)

Investigador principal: Juan José Ares Fernández, Facultade de Relacións Laborais.

Investigador: Eduardo Pis Sánchez

16. Proxecto de subministro e xeración de datos espaciais para a creación dun servizo de cartografía vía web para ser empregado polo Proxecto Educativo Terra

Proxecto de investigación financiado polo Cesga cun prazo de execución de cinco meses: xuño - outubro 2008

Investigador principal: José Antonio Aldrey Vázquez, Departamento de Xeografía/IDEGA

Investigadores: Xosé Constenla Vega e María Xosé Piñeira Mantiñán.

17. Diverciencia granxas dixitais

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Innovación e Industria cun prazo de execución de once meses: xaneiro - novembro 2008

Investigador principal: Carlos Ferrás Sexto, Dpto. de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: X. Carlos Macía Arce, Yolanda García Vázquez, Francisco X. Armas Quintá, Mariña Pose García e Sergio Trillo Rama.

III. ÁREA DE ESTUDOS DA ECONOMÍA GALEGA

1. A Economía Galega. Informe 2007

RESUMO: Análise do comportamento da economía de Galicia no ano 2007, poñéndoa en relación coa economía española; examínase a evolución tanto no seu conxunto como no detalle dos seus sectores.

Investigador principal: Alberto Meixide Vecino, CIEF, Fundación Caixa Galicia-Universidade de Santiago/IDEGA.

Investigadores: Juan. J Ares Fernández, Universidade de Santiago/IDEGA; Roberto Bande Ramudo, Universidade de Santiago; Carolina Arias Burgos, Instituto Galego de Estatística; Roberto Bande Ramudo, Universidade de Santiago; Cristina Calvo Santos, Universidade de Vigo; Manuel Fernández Grela, Universidade de Santiago/IDEGA; Fernando González Laxe, Instituto Universitario de Estudos Marítimos/Universidade da Coruña; Xan López Facal, Economista; Dolores Martínez Martínez CIEF/Fundación Caixa Galicia; Fidel Martínez Roget, Universidade de Santiago; Luis Otero González, Universidade de Santiago; Xulio X. Pardellas de Blas, Universidade de Vigo; Miguel Pousa Hernández, Universidade de Santiago/IDEGA; Francisco Sineiro García, Universidade de Santiago; Miguel Anxo Vázquez Taín, Universidade de Santiago; Manuel Vilas Fernández, Universidade de Santiago.

Colaborador: Manuel López Sande.

2. Observatorio Inmobiliario

RESUMO: O Observatorio Inmobiliario é unha publicación de carácter semestral que ten por obxectivo a análise conxuntural do mercado inmobiliario galego, prestando especial atención á situación do mercado nas sete principais áreas urbanas galegas.

Investigador principal: Manuel Vilas Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela.

3. Informe de conjuntura da economía galega

RESUMO: O Informe de conjuntura da economía galega, cunha periodicidade trimestral, presenta a análise sobre a evolución máis recente dun conxunto de variables macroeconómicas básicas, o que permite obter conclusións sobre a tendencia que está seguindo esta economía. O estudo encádrase no contexto da economía española e mundial, polo que, en primeiro lugar, se estuda a conjuntura destas dúas áreas xeográficas, para, deseguida, abordar pormenorizadamente a evolución da economía galega, distingindo cinco grandes apartados: demanda, actividade, comercio exterior, prezos e mercado de traballo. Realízanse predicións a partir dunha análise multivariante de series temporais dos principais indicadores.

Coordinador: Alberto Meixide Vecino, CIEF-Fundación Caixa Galicia, Universidade de Santiago de Compostela/IDEGA.

Investigadores: Juan J. Ares Fernández, Universidade de Santiago de Compostela /IDEGA; Manuel Febrero Bande, Universidade de Santiago de Compostela; Wenceslao González Manteiga, Universidade de Santiago de Compostela /IDEGA; Miguel Pousa Hernández, Universidade de Santiago de Compostela /IDEGA; Juan Carlos Reboredo Nogueira, Universidade de Santiago de Compostela; José María da Rocha Álvarez, Universidade de Vigo /IDEGA.

Colaboradora de investigación: Dolores Martínez Martínez, CIEF-Fundación Caixa Galicia.

Versión galega: Horacio Vixande.

4. Internacionalización da empresa galega

Proxecto de investigación financiado pola Fundación Caixa Galicia-Claudio San Martín cun prazo de execución de once meses (novembro 2008 - setembro 2009)

Investigador principal: Melchor Fernández Fernández, Dpto. de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Juan José Ares Fernández, Escola de Relacións Laborais, Universidade de Santiago de Compostela, Ana Sumay Lobato, IDEGA, Xan López Facal.

5. Estudo sobre a demografía empresarial e as potencialidades de crecemento empresarial en Boiro e no resto de Barbanza

Proxecto de investigación financiado pola Cámara de Comercio de Santiago de Compostela cun prazo de execución de un ano (xaneiro - decembro 2008).

Investigador principal: Fernando M. Miranda Torrado, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigador: Julio Pallas González.

IV. ÁREA DE MERCADO DE TRABALLO E ECONOMÍA SOCIAL

1. Colaboración para a posta en marcha dun Observatorio Prospectivo de Mercado Laboral no marco do "Proxecto CHRONOS"

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Traballo - Xunta de Galicia cun prazo de ejecución dun ano (decembro 2007 - decembro 2008).

Investigador principal: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Roberto Bande Ramudo, Departamento de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela, Pedro Rey Suárez, Departamento de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela, Dolores Riveiro García, Departamento de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela, José Antonio Aldrey Vázquez, Departamento de Xeografía da Universidade de Santiago de Compostela, Yolanda Pena Boquete, IDEGA

2. Novas metodoloxías de estudo no turismo: As contas de emprego

Proxecto de investigación financiado pola Dirección Xeral de Investigación e Desenvolvemento cun prazo de ejecución de tres anos (2007-2010).

Investigador principal: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Dolores Riveiro García, Departamento de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela, Yolanda Pena Boquete, IDEGA, Julio Pallas González, Universidade de Santiago de Compostela, Casiano Manrique de Lara Peñate, Universidade de Las Palmas de Gran Canaria.

3. Enquisa sobre as condicións de traballo das mulleres galegas

Proxecto de investigación financiado por Ceninteser cun prazo de ejecución de cinco meses (agosto - decembro 2008)

Investigador principal: Manuel Francisco Marey Pérez.

Investigadores: Emilio R. Díaz Varela, José A. Riveiro Valiño, Carlos J. Álvarez López, Ibán Gómez Vázquez.

4. Política monetaria común e desemprego rexional en España: o caso do mercado de traballo galego

Proxecto de investigación financiado pola Dirección Xeral de Investigación e Desenvolvemento cun prazo de execución de dous anos (outubro 2008 - outubro 2010)

Investigador principal: Roberto Bande Ramudo, Dpto. de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Dolores Riveiro García e Manuel Fernández Grela. Dpto. de Fundamentos da Análise Económica, IDEGA Universidade de Santiago de Compostela.

5. Estudos para o Observatorio Prospectivo de Emprego

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Traballo cun prazo de execución de catro meses (setembro - decembro 2008)

Investigador principal: Melchor Fernández Fernández, Dpto. de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Dolores Riveiro García, Dpto. de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela, Yolanda Pena Boquete, IDEGA, Pedro Rey Suárez, Dpto. de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela, Roberto Bande Ramudo, Dpto. de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela.

6. Salarios e xubilación anticipada: ¿son os traballadores maiores caros?

Proxecto de investigación financiado polo Ministerio de Trabajo e Inmigración cun prazo de execución dun ano (decembro 2008 - decembro 2009)

Investigador principal: Melchor Fernández Fernández, Dpto. de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Roberto Bande Ramudo, Dpto. de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela, Dolores Riveiro García, Dpto. de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela, Yolanda Pena Boquete, IDEGA

7. Seaside Reorientation Activities (SEREA)

Proxecto de investigación financiado pola Unión Europea cun prazo de execución de dous anos (novembro 2006 - outubro 2008).

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadora: Anxos Piñeiro Antelo, María José Piñeira Mantiñán.

8. Desenvolvemento de metodoloxías específicas para a avaliación do impacto económico dun ben cultural e a súa aplicación ao caso da Cidade da Cultura de Galicia

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Cultura e Deporte cun prazo de execución dun ano (abril 2008 - marzo 2009)

Investigador principal: Manuel Fernández Grela, Departamento de Fundamentos de Análise Económica/IDEGA

Investigadores: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos de Análise Económica/IDEGA, Ana María Suárez Piñeiro, IDEGA, Yolanda Pena Boquete, IDEGA e Humberto Blanco Reino

V. ÁREA DE ECONOMÍA AMBIENTAL E RECURSOS NATURAIS

1. ***Valoración económica das perdas ambientais causadas polas mareas negras, o caso do Prestige***

Proxecto de investigación financiado pola Fundación Arao, cun prazo de execución de tres anos.

Investigadora principal: María L. Loureiro García, IDEGA/Universidade de Santiago de Compostela

Investigadores: Carmelo León González, Universidade de Las Palmas de Gran Canaria; María Xosé Vázquez Rodríguez, Universidade de Vigo; John Loomis, Colorado State University.

2. ***Conservación, valoración ambiental e desenvolvemento sostible: propostas de análise económica dalgúns conflitos medioambientais***

Proxecto de investigación financiado pola Dirección Xeral de Investigación e Desenvolvemento cun prazo de execución dun ano (decembro 2007 - decembro 2008).

Investigadora principal: María L. Loureiro García, IDEGA/Universidade de Santiago de Compostela.

3. ***Climate change and impact research: the Mediterranean Environment (CIRCE)***

Proxecto de investigación financiado pola Comisión Europea cun prazo de execución de catro anos (2007-2011).

Investigadora principal: María L. Loureiro García, IDEGA/Universidade de Santiago de Compostela

4. ***Elaboración dun plan estatístico do INEGA***

Convenio de colaboración financiado polo Instituto Enerxético de Galicia INEGA cun prazo de execución dun ano.

Investigadora principal: María Luisa Chas Amil, Departamento de Economía Cuantitativa da Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadoras: María L. Loureiro García, IDEGA/Universidade de Santiago de Compostela, Elena Ojea Fernández-Colmeiro, IDEGA.

VI. ÁREA DE ESTUDOS TURÍSTICOS

1. Funcionamento do Observatorio Turístico da cidade

Proxecto de investigación financiado polo Concello de Lugo cun prazo de execución de un ano

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

2. A imaxe de Santiago e as súas implicacións cara ao turismo

Proxecto de investigación financiado pola Dirección Xeral de Turismo cunha duración de dous meses (outubro 2007 - setembro 2008).

Investigador principal: Miguel Pazos Otón, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Bolseira de investigación: Lucrezia Lopez.

3. Observatorio do Camiño de Santiago

Proxecto de investigación financiado pola S. A. de Xestión do Plan Xacobeo cun prazo de execución de dous anos.

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadoras: Rosa María Fernández Gómez e Paula Solla Sineiro.

4. Análise e valoración das estratexias turísticas da provincia da Coruña

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Innovación e Industria cun prazo de execución dun ano e catro meses (novembro 2006 - marzo 2008)

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Claudia del Pino Martínez, Rogelio López Romero, Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela, Dulce Costas Carro.

5. Medición do turismo e o seu impacto na economía

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Innovación e Industria cun prazo de ejecución de catro meses (outubro 2007 - febreiro 2008).

Investigador principal: Manuel Fernández Grela, Departamento de Fundamentos de Análise Económica/IDEGA Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos de Análise Económica/IDEGA Universidade de Santiago de Compostela, Humberto Blanco Reino, IDEGA.

6. Accións formativas formativas e de investigación en materia do turismo

Proxecto de investigación financiado pola Dirección Xeral de Turismo cun prazo de ejecución dun ano.

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Claudia del Pino Martínez, Rogelio López Romero, Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela.

7. Pesca-Turismo do Atlántico: un novo modelo turístico baseado no patrimonio cultural e gastronómico das vilas costeiras galegas

Proxecto de investigación financiado polo Centro Tecnolóxico do Mar (Fundación CETMAR).

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadoras: María Xosé Piñeira Mantañán, Rosa María Verdugo Matés, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela, Anna Zaffuto.

8. Convenio para dirección, desenvolvemento e producción do programa expositivo 2007

Proxecto de investigación financiado polo FEUGA cun prazo de ejecución dun ano (marzo 2007 - marzo 2008).

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

9. Estudo da demanda turística en Santiago de Compostela

Proxecto de investigación financiado por INCOLSA-Turismo de Santiago cun prazo de execución dun ano (xaneiro - decembro 2008).

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela, Laura Pena Cabrera, Tommaso Lenzoni.

10. O destino turístico Costa da Morte

Proxecto de investigación financiado polo Instituto de Estudos Turísticos de Galicia cun prazo de execución de sete meses (decembro 2007 - xuño 2008).

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Rogelio López Romero, Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela, Miguel Calviño.

11. Estudo dos congresos do ano 2008 en Santiago de Compostela

Proxecto de investigación financiado por INCOLSA-Turismo de Santiago cun prazo de execución de seis meses (xaneiro - decembro 2008).

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela, Laura Pena Cabrera, Tommaso Lenzoni, Miguel Calviño, Liduvina Campoamor Sánchez.

12. Análise do grao de satisfacción dos congresistas do Fórum Gastronómico de Santiago de Compostela

Proxecto de investigación financiado por INCOLSA-Turismo de Santiago de Compostela cun prazo de execución dun ano (xaneiro - decembro 2008).

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigador: Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela, Laura Pena Cabrera, Tommaso Lenzoni, Miguel Calviño, Liduvina Campoamor Sánchez.

13. Análise da oferta turística de Santiago de Compostela no ano 2008

Proxecto de investigación financiado por INCOLSA-Turismo de Santiago de Compostela cun prazo de execución dun ano (xaneiro - decembro 2008).

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigador: Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela, Laura Pena Cabrera, Tommaso Lenzoni, Miguel Calviño, Liduvina Campoamor Sánchez.

14. Estudo da evolución da ocupación hoteleira en Santiago de Compostela

Proxecto de investigación financiado por INCOLSA-Turismo de Santiago de Compostela cun prazo de execución dun ano (xaneiro - decembro 2008).

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigador: Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela, Laura Pena Cabrera, Tommaso Lenzoni, Miguel Calviño, Liduvina Campoamor Sánchez.

15. Estudo dos fluxos turísticos da Catedral de Santiago e dos seus contornos

Proxecto de investigación financiado polo Instituto de Estudos Turísticos de Galicia cun prazo de execución de sete meses (xaneiro - decembro 2008).

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Rogelio López Romero, Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela.

16. Análise da capacidade de acollida e dos fluxos turísticos na Catedral de Santiago e no seu contorno

Proxecto de investigación financiado polo Instituto de Estudos Turísticos de Galicia cun prazo de execución de nove meses (marzo - decembro 2008).

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Dpto. de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Fidel Martínez Roget, Dpto. de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela, Laura Pena Cabrera, Miguel Calviño, Miguel A. Troitiño Vinuesa, María García Hernández.

17. Análise dos recursos turísticos e das paisaxes naturais do Camiño Primitivo

Proxecto de investigación financiado por Redondo Valladares y Rodríguez S.L.P. cun prazo de execución de seis meses (outubro 2007 - marzo 2008)

Investigador principal: Alberto Martí Ezpeleta, Dpto. de Xeografía, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Manuel Cabalar Fuentes, Claudia del Pino Martínez, Jorge Vicente Díaz.

18. Benchmarking de produtos turísticos e a súa aplicación en Galicia

Proxecto de investigación financiado pola Dirección Xeral de I+D cun prazo de execución de dous anos e oito meses (xaneiro 2008 - agosto 2010)

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Dpto. de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Belén Castro Fernández, Mª José Piñeira Mantiñán, Mariom Sparrer, Carlos Valcárcel Rivero.

19. Identificación e avaliación de posibles usos do patrimonio histórico de Estaca de Bares

Proxecto de investigación financiado pola Dirección Xeral de Turismo, Dirección Xeral de Innovación e Industria cun prazo de execución de tres meses (decembro 2008 - febreiro 2009)

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Dpto. de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: María Xosé Piñeira Mantiñán, IDEGA, Francisco Menéndez Iglesias, Ruth Varela Rodríguez.

20. Traballo de campo para o estudo do perfil dos visitantes que chegan aos aeroportos galegos

Proxecto de investigación financiado polo Instituto de Estudios Turísticos de Galicia cun prazo de execución de oito meses (maio - decembro 2008)

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Dpto. de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: María Xosé Piñeira Mantiñán, IDEGA, Fidel Martínez Roget, Dpto. de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela.

21. Proxecto de sinalización turística de Galicia

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Innovación e Industria cun prazo de execución dun ano e catro meses (xaneiro 2008 - abril 2009)

Investigador principal: Miguel Pazos Otón, Dpto. de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Román Rodríguez González, Dpto. de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela, José Antonio Aldrey Vázquez, Dpto. de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela, Marcos Almeida Cerreda, David Chao Castro

22. Proxecto de planificación e desenvolvemento de accións formativas complementarias para os alumnos das titulacións impartidas no Centro Superior de Hostalería de Galicia

Proxecto de investigación financiado pola Sociedade de Imaxe e Promoción Turística de Galicia S.A., cun prazo de execución de dous meses: outubro - decembro 2008

Investigador principal: Xosé Manuel Santos Solla, Departamento de Xeografía/IDEGA

23. Planificación e desenvolvemento de accións formativas complementarias

Proxecto de investigación financiado pola Sociedade de Imaxe e Promoción Turística de Galicia S.A cun prazo de execución de nove meses (outubro 2008 - xuño 2009)

Investigador principal: Melchor Fernández Fernández, Dpto. de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Dolores Riveiro García, Dpto. de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela, Yolanda Pena Boquete, IDEGA, Ana María Brea Matalobos, IDEGA.

VII. APOIO A ESTRUTURAS DE INVESTIGACIÓN E LIÑAS DE APOIO DE I+D

- 1. Grupos emerxentes promovidos por investigadores mozos**
Axuda da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria para un prazo de tres anos (2006-2008).
Investigadora principal: María L. Loureiro García.
- 2. Unidades de transferencia**
Axuda da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria para un prazo de dous anos (2007-2008).
Investigador principal: Melchor Fernández Fernández
- 3. Axudas para a consolidación das unidades de investigación do sistema galego de investigación e innovación: Grupos de investigación/ANTE**
Axuda da Dirección Xeral de Innovación e Desenvolvemento para un prazo dun ano.
Investigador principal: Xosé Santos Solla
- 4. Fire management to maintain biodiversity and mitigate economic loss (fireman)**
Axuda concedida pola Dirección Xeral de Investigación e Desenvolvemento para solicitar proxecto de investigación europeo.
Data da concesión: outubro 2008
Investigadora principal: María L. Loureiro García, IDEGA.
- 5. Partnersuip healthy eating and innovative governance as tools to counteract obesity and overweight**
Axuda concedida pola Dirección Xeral de Investigación e Desenvolvemento para solicitar proxecto de investigación europeo.
Data da concesión: outubro 2008
Investigadora principal: María L. Loureiro García, IDEGA.

PUBLICACIÓNS

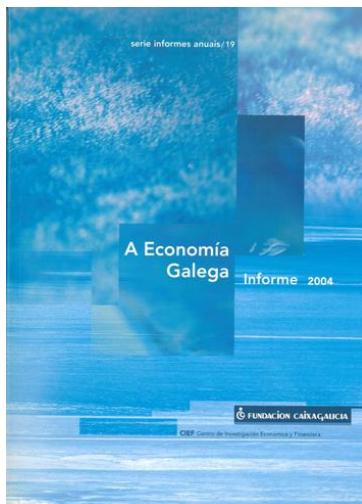
1. A Economía Galega. Informe 2007

Análise do comportamento da economía de Galicia no ano 2007, poñéndoa en relación coa economía española, examínase a evolución tanto no seu conxunto como no detalle dos seus sectores.

Director: Alberto Meixide Vecino, CIEF, Fundación Caixa Galicia-Universidade de Santiago/IDEGA.

Membros do Equipo realizador: Juan. J Ares Fernández, Universidade de Santiago/IDEGA; Roberto Bande Ramudo, Universidade de Santiago; Carolina Arias Burgos, Instituto Galego de Estatística; Roberto Bande Ramudo, Universidade de Santiago; Cristina Calvo Santos, Universidade de Vigo; Manuel Fernández Grela, Universidade de Santiago/IDEGA; Fernando González Laxe, Instituto Universitario de Estudos Marítimos/Universidade da Coruña; Xan López Facal, Economista; Dolores Martínez Martínez CIEF/Fundación Caixa Galicia; Fidel Martínez Roget, Universidade de Santiago; Luis Otero González, Universidade de Santiago; Xulio X. Pardellas de Blas, Universidade de Vigo; Miguel Pousa Hernández, Universidade de Santiago/IDEGA; Francisco Simeiro García, Universidade de Santiago; Miguel Anxo Vázquez Taín, Universidade de Santiago; Manuel Vilas Fernández, Universidade de Santiago.

Colaborador: Manuel López Sande

Editado pola Fundación Caixa Galicia.

I.S.B.N.: 978-84-96982-22-2

Depósito Legal: C-2554-2008

2. Informe de concxuntura da economía galega

O Informe de concxuntura da economía galega, cunha periodicidade trimestral, presenta a análise sobre a evolución máis recente dun conxunto de variables macroeconómicas básicas, o que permite obter conclusóns sobre a tendencia que está seguindo esta economía. O estudo encádrase no contexto da economía española e mundial, polo que, en primeiro lugar, se estuda a concxuntura destas dúas áreas xeográficas, para, deseguido, abordar pormenorizadamente a evolución da economía galega distinguindo cinco grandes apartados: demanda, actividade, comercio exterior, prezos e mercado de traballo. Realízanse predicións a partir dunha análise multivariante de series temporais dos principais indicadores.

Coordinador: Alberto Meixide Vecino, CIEF-Fundación Caixa Galicia, Universidade de Santiago de Compostela/IDEGA.

Investigadores: Juan J. Ares Fernández, Universidade de Santiago de Compostela /IDEGA; Manuel Febrero Bande, Universidade de Santiago de Compostela; Wenceslao González Manteiga, Universidade de Santiago de Compostela /IDEGA; Miguel Pousa Hernández, Universidade de Santiago de Compostela /IDEGA; Juan Carlos Reboredo Nogueira, Universidade de Santiago de Compostela; José María da Rocha Álvarez, Universidade de Vigo /IDEGA.

Colaboradora de investigación: Dolores Martínez Martínez, CIEF-Fundación Caixa Galicia.

Números publicados:

Informe de Concxuntura da Economía Galega. Marzo 2008

Informe de Concxuntura da Economía Galega. Xuño 2008

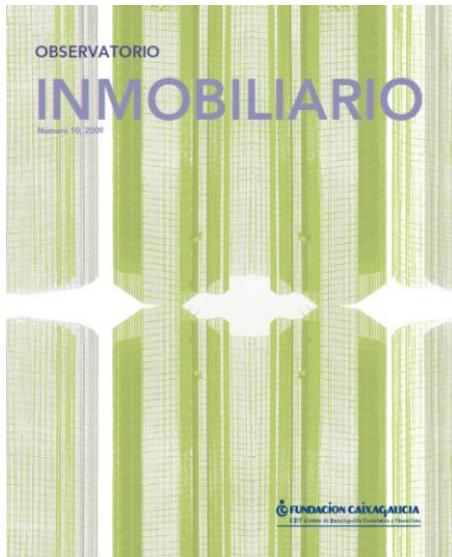
Informe de Concxuntura da Economía Galega. Setembro 2008

Informe de Concxuntura da Economía Galega. Decembro 2008

3. ***Observatorio inmobiliario***

O Observatorio Inmobiliario é unha publicación de carácter semestral que ten por obxectivo a análise conxuntural do mercado inmobiliario galego, prestando especial atención á situación do mercado nas sete principais áreas urbanas galegas.

Autor: Manuel Vilas Fernández, Universidad de Santiago de Compostela.

Editado pola Fundación Caixa Galicia.
Depósito Legal: C-675-2004

DOCENCIA

---

1. Apoio académico e institucional ao Programa de Doutoramento en Economía da Universidad de La Habana (Cuba)

Convenio de colaboración entre a Xunta de Galicia, a través da Secretaría Xeral de Relacións Exteriores e a Universidade de Santiago de Compostela a través do IDEGA, cun prazo de execución de tres anos (2008-2010)

IDEGA
Instituto Universitario de Estudios e Desenvolvemento de Galicia

Facultad de Economía.
Universidad de La Habana

2. Posgrao Oficial en Desenvolvemento Rexional e Integración Económica

Lugar de celebración: Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais da Universidade de Santiago de Compostela.

Coordinadora: M^a del Carmen Espido Bello

Desenvolvemento Rexional e Integración Económica

Máster Oficial en Desenvolvemento Rexional e Integración Económica

3. Máster Internacional en Informática Social e Desenvolvimento Urbano-Rexional

Do 15 de novembro de 2008 ao 29 de abril de 2009

Lugar de celebración: Instituto Universitario de Estudos e Desenvolvimento de Galicia (IDEGA)

Director: Carlos Ferrás Sexto

4. Técnicas de análise económica aplicadas ao turismo

Curso celebrado do 11 ao 15 de febreiro de 2008

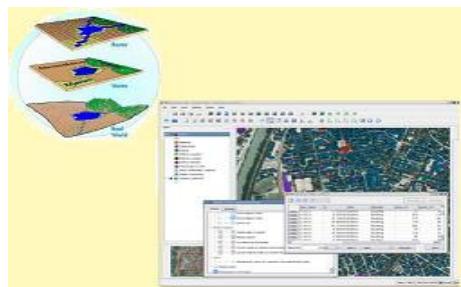
Lugar de celebración: Aula de Informática 1 da Facultade de Ciencias Económicas

5. Curso de Sistemas de Información Xeográfica

Curso celebrado do 7 ao 11 de xullo de 2008

Lugar de celebración: Sala de Reunións do IDEGA

Organiza: IDEGA e Colexio de Xeógrafos. Delegación Galega

6. Cursos de verán 2008 organizados polos membros do Consello Científico

CURSOS E OUTRAS ACTIVIDADES DE EXTENSIÓN CULTURAL

Resultados do mercado de traballo no século XXI: a outra cara da creación de emprego en España

Directores: Melchor Fernández Fernández e Víctor Montuenga

Lugar e data de celebración: Vilagarcía de Arousa, do 28 de xullo ao 1 de agosto de 2008

Duración: 30 horas

Vitalidades históricas. As vilas en renovación urbana

Director: Juan Luis Dalda Escudero

Secretario: Miguel Pazos Otón

Lugar e data de celebración: Vilagarcía de Arousa, do 10 ao 13 de setembro de 2008

Duración: 30 horas

Entre ASCON e PESCANOVA: construcción naval, pesca de grande altura e conxelado en Galiza

Directores: Xoam Carmona Badía e Xesús Giráldez Rivero

Lugar e data de celebración: Moaña, do 21 ao 23 de xullo de 2008

Duración: 30 horas

7. CURSO CETUR III Curso de formación para informadores de Oficinas de Turismo e Guías

Curso celebrado os días 1, 2, 9, 10, 15 e 16 de decembro de 2008

Lugar de celebración:

- Sala de Debates do Centro de Estudos Avanzados

Patrocina e colabora: Dirección Xeral de Turismo. Xunta de Galicia

Organiza: Centro de Estudios Turísticos

SEMINARIOS

---

1. *The challenges of measuring labor market discrimination*
Ronald Lee Oaxaca, Universidad de California, 29/7/2008

2. *Reformas del sistema de Seguridad Social en España: un análisis de equilibrio general*
Raimundo Viejo Rubio, Universidad Autónoma de Barcelona, 27/6/2008
3. *Bioenergy: Big Myths and Complex Realities"*
Dr. Philip Wandschneider, Full Professor na School of Economics Sciences, Washington State University, USA, 29/5/2008
4. *Valoración de danos ambientais por incendios*
Melina Barrio Martínez, IDEGA, 28/5/2008
5. *Baixo o paraugas da tradición: O consumo de alimentos ecológicos no século XXI*
Elena Freire Paz, 7/5/2008
6. *O cambio estrutural nas explotacións de bovino galegas no final de século*
Roberto Lorenzana, Dpto. Economía Aplicada Universidade de Santiago de Compostela, 12/3/2008
7. *A concentración parcelaria en Galicia: presente e retos de futuro*
Alfonso Ribas Álvarez, Xunta de Galicia, 4/3/2008

CONGRESOS, XORNADAS e SEMINARIOS DO CETUR

I. Conferencia Internacional de Geografía Cultural "Procesos de patrimonialización en el espacio geográfico"

Santiago de Compostela, 22-25 xuño de 2008

Congreso celebrado na Facultade de Xeografía e Historia

Organiza:

-Comisión UGI

Entidades colaboradoras:

- Instituto de Estudios e Desenvolvimento de Galicia (IDEGA)
- Xunta de Galicia. Consellería de Cultura e Deporte.
- Xunta de Galicia. Consellería de Innovación e Industria. Dirección Xeral de Turismo.
- Universidade de Santiago de Compostela.
- Universidade de Vigo

II. Congreso Extraordinario da liga de ciudades históricas do mundo "Xestión turística de monumentos e ciudades patrimonio da humanidade"

Lugo, 22-25 de setembro de 2008

Congreso celebrado no Círculo das Artes de Lugo

Organiza:

- Instituto Universitario de Estudios e Desenvolvimento de Galicia IDEGA
- Dirección Xeral de Turismo da Xunta de Galicia

Entidades colaboradoras:

- Xunta de Galicia. Consellería de Vivenda e Solo
- Xacobeo
- Círculo das Artes. Lugo
- Xunta de Galicia. Consellería de Educación

III. ¿Qué paisajes para quién? Turismo y dinamización territorial

Santiago de Compostela, 4 de marzo de 2008

Xornada celebrada no Paraninfo da Facultade de Xeografía e Historia

Organiza:

- IDEGA- Universidade de Santiago de Compostela
- Universidad de Barcelona
- Instituto de Estudios Canadienses

Entidades colaboradoras:

- Fundación Canadá
- Xunta de Galicia-Dirección Xeral de Turismo.

IV. Estratexias de desenvolvemento para as áreas de montaña. Entre as potencialidades do turismo e o respecto aos valores ambientais

Monforte de Lemos, 12 de marzo de 2008
Xornada celebrada no Parador Nacional de Turismo

Organiza:

- IDEGA-Universidade de Santiago de Compostela

Entidades colaboradoras:

- S.A. para o Desenvolvemento Comarcal de Galicia

V. Leccións e prácticas no Camiño para universitarios xaponeses

Leccións que tiveron lugar ao longo do percorrido xacobeo entre Astorga e Santiago de Compostela, do 31 de agosto ata o 14 de setembro de 2008

Organiza:

- IDEGA-Universidade de Santiago de Compostela
- S. A. de Xestión do Plan Xacobeo-Xunta de Galicia

VI. VI Xornadas SINDUR “Impulsando a intelixencia social”

Santiago de Compostela, 16 e 17 de decembro de 2008
Xornadas celebradas na Aula Seminario do IDEGA-USC

Organiza:

- Gis-t IDEGA

Colabora:

- Departamento de Xeografía. Universidade de Santiago de Compostela
- Consellería de Innovación e Industria. Dirección Xeral de I+D+I
- Ministerio de Educación e Ciencia

VII. Xornada Técnica: "A Xestión Pública do Turismo en Galicia. Unha visión desde o ámbito local"

Santiago de Compostela, 5 de novembro de 2008

Xornada celebrada na Sala de Debates do CEA (Centro de Estudos Avanzados)

Organiza:

- CETUR

Patrocina:

- Dirección Xeral de Turismo. Xunta de Galicia

Entidades colaboradoras:

- Concello de Lugo.
- Asociación Provincial de Empresarios de Hostelería de Lugo.
- Concello de Santiago.
- Cámara de Comercio de Santiago.
- Asociación de Empresarios de Hostelería de Santiago y Comarca.

VIII. II Jornada Técnica de Centros de Investigación Turística

Santiago de Compostela, 17 de outubro de 2008

Xornada celebrada na Sala de Debates do CEA (Centro de Estudos Avanzados)

Organiza:

- CETUR

Patrocina:

- Dirección Xeral de Turismo. Xunta de Galicia

Entidades colaboradoras:

- Concello de Lugo.
- Asociación Provincial de Empresarios de Hostelería de Lugo.
- Concello de Santiago.
- Cámara de Comercio de Santiago.
- Asociación de Empresarios de Hostelería de Santiago y Comarca.

IX. SEMINARIOS DO CETUR

1. Seminario: “Novas propostas para destinos emerxentes”

Lugo, 15 de xaneiro de 2008

Organiza:

Centro de Estudos Turísticos CETUR

2. Seminario: “Calidade e xestión medio ambiental no turismo”

Santiago de Compostela, 18 de setembro de 2007

Organiza:

Centro de Estudos Turísticos CETUR

**PUBLICACIÓNS 2008
INVESTIGADORES DO IDEGA**

Equipo realizador: Pousa Hernández, Miguel e outros

Título: A Economía Galega. Informe 2007

Editorial: Fundación Caixa Galicia

Equipo realizador: Pousa Hernández, Miguel e otros

Título: Informe de conjuntura da economía galega.

Editorial: Fundación Caixa Galicia

Autores: Ribas Álvarez, Alfonso; Sineiro García, Francisco; Lorenzana Fernández Roberto

Título: Distribución territorial de las ayudas directas de la Política Agraria Común

Ref. Revista: Revista Española de Estudios Agrosociales y Pesqueros

Volume: 215-216 Páginas: inicial: 75 final:96

Autores: Sineiro García, Francisco; Lorenzana Fernández, Roberto

Título: La ganadería en España: situación actual y evolución reciente

Ref. Revista: Papeles de Economía Española

Volume: 117 Páginas: inicial: 125 final:141

Autor: Sineiro García, Francisco

Título: A integración da agricultura galega na Unión Europea

Ref. Revista: Revista Galega de Economía

Volume: 17 Páginas: inicial:201 final: 214

Título: Planificación Municipal en Guatemala. Metodología para el componente de ordenación territorial

Autores: Rodríguez González, Román; Aldrey Vázquez, José Antonio

Edita: IDEGA-Universidade de Santiago de Compostela

Páginas: 154.

Título: A cuestión da terra na Península Ibérica e Iberoamérica. Actualidade e desafíos

Autores: Rodríguez González; Román; Thomaz Júnior, Antonio; Piñeiro Antelo, M^a de los Ángeles; Araujo da Silva, Onildo

Edita: Servicio de Publicacións da Universidade de Santiago de Compostela

Páginas: 158

Título: Plantejamens de reestructuració del mapa municipal a Galicia. Presentació d'un model aplicat: El Concello do Deza

Autor: Rodríguez González, Román

Ref. Libro: L'organització del territorio. Un repte per al segle XXI?

Edita: Fundació universitat catalana d'estudi

Páginas: inicial:445 final:476

Título: Usos del suelo ¿ordenación, sostenibilidad o fiscalidad?

Autor: Rodríguez González, Román

Ref. Libro: El espacio litoral.

Edita: Colexio Oficial de Arquitectos de Galicia

Páginas: inicial: 198 final: 217

Título: Heritage and tourism management: the case of Santiago de Compostela

Autores: Rodríguez González, Román; Pazos Otón, Miguel; Lois González, Rubén

Congreso: 11 th World Conference of Historical Cities

Edita: Metropolitan Municipality de Konya

Páginas: inicial: 205 final: 220

Título: Sociedade e relixión na Galicia antiga

Autor: Bermejo Barrera, José Carlos

Editores: Suárez Piñeiro, Ana; Balboa Salgado, Antonio

Editorial: Edicións Lóstrego

Título: Represión e corrupción. Aproximación á sociedade galega no "primeiro franquismo"

Autor: Fernández Prieto, Lourenzo

Ref. Libro: A patria enteira. Homenaxe a Xosé Ramón Barreiro Fernández

Editores: Axeitos, X.; Grandío, Emilio; Villares, Ramón

Editorial: Universidade de Santiago de Compostela

Páginas: inicial: 127 final: 144

Autor: Fernández Prieto, Lourenzo

Título: As vítimas, os nomes e as voces. La represión a Galicia (1936-1939)

Editorial: L'Avenç

Volume: 335, Páginas: inicial: 44 final: 49

Título: Mujer, memoria y represión

Autores: Fernández Prieto, Lourenzo; Domínguez, A.; Somoza, A.; e Hervella, G.

Ref. Libro: Ayeres en discusión. Temas clave de Historia Contemporánea hoy

Editoras: Nicolás, Encarna, González, Carmen

Título: Rodríguez Cadarso: institucionismo, galeguismo e República na Universidade de Santiago

Autores: Fernández Prieto, Lourenzo; Santos Pérez, Antón

Ref. Libro: Rodríguez Cadarso. Un reitor para un país

Editorial: Universidade de Santiago

Páginas: inicial: 25 final: 42

Título: Regional unemployment in Spain: Disparities, business cycle and wage setting

Autores: Bande Ramudo, Roberto; Fernández Fernández, Melchor; Montuenga, Víctor

Ref. Libro: Labour Economics

Editorial: Elsevier

Volume: 15 Páxinas: inicial: 885 final: 914

Título: Galicia frente al desafío de la convergencia

Autor: Fernández Fernández, Melchor

Ref. Libro: Libros de economía y empresa

Volume: 3, Páxinas: inicial: 21 final: 24

Título: La matriz de contabilidad nacional: un método alternativo de presentación de las cuentas nacionales

Autores: Fernández Fernández, Melchor; Manrique de Lara Peñate, Casiano

Ref. Revista: Revista Asturiana de Economía

Volume: 37 Páxinas: inicial: 85 final: 106

Título: Evaluación de la cooperación transfronteriza en Galicia

Autores: Ares Fernández, Juan; Bande Ramudo, Roberto; Fernandez Fernández, Melchor

Ref. Revista: A cooperaçao Transfronteiriça entre Portual e Espanha

Páxinas: inicial: 123 final: 150

Título: Cambio demográfico y transformaciones territoriales en Galicia 1990-2005

Autor: Ferrás Sexto, Carlos

Ref. Revista: Boletín Estudos Euro Rexionais

Volume: 1

Título: GIS Application for the Digital Alpabetization in Rural Areas: A Case in Galicia-Spain

Autor: Ferrás Sexto, Carlos

Ref. Revista: The International Journal of Technology, Knowledge and Society

Volume: 4, Páxinas: inicial: 185 final: 196

Título: La evolución económica de Irlanda en la Sociedad de la Información: el milagro del Tigre Celta

Autor: Macía Arce, Xosé Carlos

Ref. Revista: Boletín Estudios Euro Rexionais

Volume: 1

Título: Conflicto, interacción e identidad on-line. Fundamentos teóricos y estudio de caso de una comunidad virtual rural

Autores: Ferrás Sexto, Carlos; García Vázquez, Yolanda

Ref. Revista: Risti

Volume: 1

Título: Granxafamiliar.com: Sistema de gestión de información para la comercialización de productos agrarios de origen familiar

Autores: Ferrás Sexto, Carlos; Macía Arce, Carlos; Armas Quintá, Francisco Xosé; García Vázquez, Yolanda; Mariña García, Pose

Ref. Congreso: Actas da Conferencia Ibérica de Sistemas y Tecnologías de la Información

Título: ¿Son las comunidades virtuales motores de progreso y desarrollo? Valoración de una experiencia piloto en Galicia

Autores: Ferrás Sexto, Carlos; Macía Arce, Carlos; Armas Quintá, Francisco Xosé; García Vázquez, Yolanda

Ref. Congreso: Actas do X Coloquio Internacional de Geocrítica

ORZAMENTO E BALANCE DE SITUACIÓN DO IDEGA

INGRESOS XESTIÓN-INVESTIGACIÓN

	2007	2008
Remanente Xestión	72.481,68 €	108.016,69
Remanente Investigación	792.417,19 €	890.649,31
Universidade de Santiago	7.500,00 €	7.500,00
Ingresos Producción Científica	5.217,25 €	10.799,15
Axudas Terceiro Ciclo	1.374,65 €	7.223,87
Achegas Xunta de Goberno	12.020,24 €	3.020,24
Achegas bolsas de Viaxe	3.236,00 €	2.138,00
Outros Ingresos	900,00 €	354,7
Ingresos Proxectos	14.541,06 €	15.076,79
Ingresos de Proxectos	1.478.025,87 €	1.272.989,37
TOTAL INGRESOS	2.387.713,9 €	2.317.768,12

GASTOS XESTIÓN-INVESTIGACIÓN

	2007	2008
Gastos de Proxectos	116.775,46 €	173.362,18
Material Funxible	9.149,09 €	11.538,45
Comunicacións	2.395,12 €	1.452,80
Equipamento	3.521,12 €	18.579,89
Sesións Científicas, Xornadas e Congresos	2.366,04 €	1.148,00
Programa Doutoramento	889,10 €	6.157,77
Gastos de persoal	789.738,63 €	665.499,28
Outros gastos	464.213,35 €	408.562,87
Remanente a incorporar	998.666,00 €	1.031.466,88
TOTAL GASTOS	2.387.713,9 €	2.317.768,12